

Viktigt vittnesbörd

2007-03-13 00:00

BÖCKER

Doris Dahlin: "Skammens boning" (Ordfront)

I "Skammens boning" söker Doris Dahlin (född 1952, uppväxt i Härnösand) förena släktkrönikan, tidsdokumentet och självbiografin på ett språk som delvis lånat färg från gestaltterapi. Det har blivit en innehållsrik bok, om också något osovrad.

"Tacka alltid, sa mamma, och nig ordentligt, ingen tycker om barn som inte är artiga." Lilla Doris tar förmaningarna och ordstaven likaväl som de vidskepliga hoten till sig och utvecklas till en duktig flicka. Det är en studie av arbetarklassens skolning i gott uppförande, eller underdånighet. Du skall veta din plats och inte prata bredvid mun. Hemligheter bör hållas inom hemmets väggar. Pappan super, men det behöver ju ingen utomstående få veta.

Samtidigt som han successivt går ner sig i alkoholismen är pappan, i nyktert tillstånd, en ljusgestalt, härdig och skärpt, kärleksfull och mångförslagen. Vad allt hade han inte kunnat bli!

Det är ett allmängiltigt porträtt av den begåvade ynglingen som hellre än att studera vidare snabbt vill hemifrån och tjäna egna pengar. Men med de tömda flaskorna växer i Doris skammen, även över utedasset. Skammen, skulden, synden. "Så skulle jag komma att ägna mitt liv åt att sona den skuld som inte var min."

Tiden hamnade dock på Doris Dahlins sida: vänstervåg, 68-rörelse, välfärdsreformer. Mitt i mörkret och fattigdomen fanns det redan tidigare ventiler: mostrarna och deras paket.

Aningar om en annan värld. Stockholmsbesök. Och mormor, som dog innan Doris föddes, var en förtida feminist med agitatorisk läggning och litterär ådra. Av ekonomiska och sociala skäl således ett förskingrat arv, alltför utbrett i de lägre skikten.

Ett viktigt och vittförgrenat vittnesbörd, inkluderande de tystnadens och förnekelsens mekanismer som väl ännu präglar småstadsandan och som – för att ta ett exempel ur boken – skyddar pedofilen från att avslöjas.

JAN KARLSSON

kultur@hallandsposten.se